

VŠĮ ROKIŠKIO PSICHIATRIJOS LIGONINĖ
173222266

PATVIRTINTA
Direktoriaus 2007 m. birželio 5 d.
įsakymu 36

Įvadinė saugos ir sveikatos instrukcija Nr.432

1. Bendrosios žinios apie įstaigą ir jos veiklos ypatumus.

1.1. VŠĮ Rokiškio psichiatrijos ligoninė (toliau – „viešojo įstaiga“) įregistruota Rokiškio rajono savivaldybėje. Įmonės kodas 173222266.

1.2. Veiklos pobūdis: specializuotų ligoninių veikla.

1.3. Adresas: Vytauto gatvė 47, Rokiškis. Tel: 8-458-71131

2. Pavojai ar rizika, kurie egzistuoja viešojoje įstaigoje ir su kuriais gali susidurti darbuotojai.

2.1. veikiantys įrenginiai, mechanizmai;

2.2. įrenginio, mechanizmo virtimas;

2.3. statinio, jo dalies, žemių ar kitų medžiagų griūtis;

2.4. žmogaus griuvimas dėl slidumos, dėl kliuvinio ar kitų priežasčių;

2.5. aštrūs daiktai;

2.6. netvarkingi įrankiai, kitos rankinės darbo priemonės;

2.7. kliuviniai;

2.8. fizinė perkrova, psichoemocinė įtampa;

2.9. elektros srovė;

2.10. žaibas, sprogimas, karštis, šaltis, ugnis;

2.11. smurtas;

2.12. augmenijos, gyvūnų, mikroorganizmų poveikis;

2.13. fizikinių reiškinių (spinduliuotės, vibracijos, triukšmo, elektromagnetinio lauko) poveikis;

2.14. netvarkingi keliai, grindys, laiptai ir kiti judėjimo paviršiai bei aptvarai;

2.15. stichinė galia

3. Darbdavio pareigos ir teisės garantuojant darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas.

3.1. Darbdavio pareigos, užtikrinant darbuotojų saugą ir sveikatą:

3.1.1. užtikrina, kad įmonės statiniai, kuriuose įrengtos darbo vietos, darbo priemonės, darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

3.1.2. organizuoja darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos būklės įvertinimą;

3.1.3. aprūpina kolektyvinėmis ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis įstaigos darbo vietas, darbuotojus, organizuoja tokių priemonių patikrinimus;

3.1.4. pagal darbuotojų saugos ir sveikatos aktų reikalavimus įrengia buitines, sanitarines ir asmens higienos patalpas;

3.1.5. tvirtina darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas, pareigines instrukcijas;

3.1.6. organizuoja darbuotojų instruktavimą, mokymą ir jų saugos darbo žinių tikrinimą;

3.1.7. sudaro sąlygas įstaigos saugos ir sveikatos specialisto veiklai;

3.1.8. užtikrina darbuotojų darbo ir poilsio režimą, dirbto darbo laiko apskaitą;

3.1.9. sudaro sąlygas privalomiems sveikatos patikrinimams ir organizuoja pirmąją medicinos pagalbą;

- 3.1.10. perkelia darbuotojus į kitą darbą (jų sutikimu), atsižvelgdamas į medicinos ekspertizės komisijos arba sveikatos priežiūros įstaigos, patikrinusios darbuotojų sveikatą, išvadą;
- 3.1.11. praneša Valstybinei darbo inspekcijai apie įstaigos padalinių eksploatavimo pradžią;
- 3.1.12. apdraudžia darbuotojus privalomu draudimu nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;
- 3.1.13. sudaro sąlygas tirti nelaimingus atsitikimus bei profesines ligas;
- 3.1.14. kontroliuoja, kaip darbuotojai laikosi saugos ir sveikatos reikalavimų;
- 3.1.15. darbuotojų prašymu nemokamai išduoda pažymą, susijusias su darbu bei darbo santykiais įstaigoje
- 3.2. Darbdavio teisės, užtikrinant darbuotojų saugą ir sveikatą:
 - 3.2.1. leisti įsakymus ir potvarkius dėl darbuotojų saugos ir sveikatos ir reikalauti, kad darbuotojai rūpintųsi savo pačių ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, vykdytų jiems privalomų norminių dokumentų reikalavimus;
 - 3.2.2. darbuotojams, pažeidusiems įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus, skirti drausmines nuobaudas, įstatymų nustatyta tvarka reikalauti atlyginti pažeidimu padarytą žalą įstaigai ;
 - 3.2.3. neleisti darbuotojui dirbti tą dieną (pamainą), kai jis darbe buvo neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų;
 - 3.2.4. atleisti iš darbo darbuotoją, kai jis pažeidžia darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų ar įstaigos norminių dokumentų nustatytus reikalavimus, jei prieš tai jam nors vieną kartą per paskutinius 12 mėnesių buvo taikytos drausminės nuobaudos;
 - 3.2.5. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti iš kitų įmonių (darbdavių) atlyginti nuostolius, patirtus dėl to, kad įsigytos darbo priemonės, darbo vietų, darbo priemonių projektai neatitiko darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus;
 - 3.2.6. siūlyti nustatyti įstaigoje griežtesnius darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, negu numatyta teisės aktuose. Šie griežtesni reikalavimai turi būti įteisinti kolektyvinėse sutartyse, susitarimuose;
 - 3.2.7. pavesti į įstaigos darbuotojams (padalinių vadovams, saugos ir sveikatos specialistams) vykdyti atskiras užduotis, susijusias su darbuotojų sauga ir sveikata.

4. Darbuotojo teisės ir pareigos atliekant darbo sutartimi sulgtą darbą

- 4.1. Darbuotojas turi teisę :
 - 4.1.1. reikalauti, kad darbdavys užtikrintų saugą ir sveikatą, įrengtų kolektyvines apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
 - 4.1.2. sužinoti iš įstaigos vadovo (darbdavio) apie darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius;
 - 4.1.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais;
 - 4.1.4. pats tartis su darbdaviu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo;
 - 4.1.5. atsisakyti dirbti, jei yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai ir nedelsdamas raštu pranešti darbdaviui atsisakymo dirbti priežastis;
 - 4.1.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;
 - 4.1.7. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos kreiptis į tiesioginius viršininkus (padalinio vadovą, darbdavį) ir aukštesnes institucijas;
- 4.2. Darbuotojo pareigos :
 - 4.2.1. kiekvieno darbuotojo pareiga yra vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir kaip galima labiau rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata;
 - 4.2.2. darbo priemones naudoti pagal dokumentuose, instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus;
 - 4.2.3. tinkamai naudoti kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones;
 - 4.2.4. nedelsiant informuoti darbdavį, saugos ir sveikatos tarnybą apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose ar kitose įstaigos vietose, kuri, jų įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir

sveikatai bei informuoti apie esamus arba galimus rizikos veiksnius, kurių patys pašalinti negali arba neprivalo;

4.2.5. dalyvauti įgyvendinant saugos ir sveikatos reikalavimus;

4.2.6. imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas apie tai nedelsiant informuoti padalinio vadovą, darbdavį;

4.2.7. informuoti padalinio vadovą ir darbdavį apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

4.2.8. patikrinti sveikatą nustatyta tvarka;

4.2.9. vykdyti teisėtus darbdavio, padalinio vadovo bei pareigūnų, kontroliuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą įstaigoje, nurodymus;

4.3. Konkrečios darbuotojų pareigos, saugant savo ir kitų darbuotojų sveikatą bei gyvybę nustatomos: darbuotojams, dirbantiems su darbo priemonėmis - darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose, kitiems bendrovės darbuotojams - pareiginėse instrukcijose.

5. Darbuotojo pareigos ir veiksmai įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, avarijai, kilus gaisrui (gelbėjimo, medicinos tarnybų iškviatimo tvarka, jų telefonų numeriai, telefonų išdėstymo vietos).

5.1. Traumuotas darbe (pakeliui į darbą, iš darbo) darbuotojas, jeigu pajegia tai padaryti, arba asmuo, matęs įvykį ar jo pasekmes, dėl kurių atsirado trauma, privalo nedelsiant pranešti padalinio vadovui, darbdaviui ar saugos ir sveikatos darbuotojui.

Priklausomai nuo nelaimingo atsitikimo vietos, nukentėjusiojo fizinės būklės jam suteikiama neatidėliotina medicinos pagalba ir jis gabenamas į gydymo įstaigą. Pirmoji medicinos pagalba iškvičiama tel. 03, "Omnitel" - 103, "Bite" ir Tele-2" - 013.

5.2. Vadovas apie įvykį privalo nedelsdamas pranešti įstaigos saugos ir sveikatos specialistui:

5.3. padalinio, kuriame įvyko nelaimingas atsitikimas darbe, vadovas privalo darbo vietą ir įrenginių būklę išsaugoti tokius, kokie jie buvo įvykio metu, iki nelaimingo atsitikimo bus šalinamas. Būtinai pakeitimai gali būti daromi, jeigu tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai, tačiau tai turi būti raštu ir grafiškai išforminta, nufotografuota, nufilmuota;

5.4. darbuotojas, pastebėjęs, kad gali įvykti avarija, privalo nedelsiant nutraukti darbą, pranešti padalinio vadovui, toliau - vykdyti jo nurodymus; jeigu gaudiasi stiprus amoniako kvapas darbuotojas turi užsidėti dujokaukę (kuri nuolat laikoma darbo vietoje ir statmenai vėjo krypčiai išleisti iš užterštos zonos).

5.5. Gaisro atveju.

Kiekvienas gaisras prasideda nuo užsidegimo, kurį gali likviduoti vienas žmogus. Priemonės gesinti yra vanduo, smėlis, medžio šakos, viršutiniai drabužiai, brezentas ir kiti apdangalai, rankiniai gesintuvai. Pastebėjus gaisrą, būtina iškviesti ugniagesius (tel. 01, "Omnitel"-101, "Bite" ir Tele-2" - 011). Telefonai yra administracijos patalpose, pas padalinių vadovus, sandėliuose ir pas sargą.

Gaisro metu didžiausią pavojų žmonėms kelia aukšta temperatūra, dūmai, anglies monoksidas (smalkės), galimi pastatų, įrengimų, medžiagų griuvimai. Kilus gaisrui:

- gelbėti žmones;
- išvesti darbuotojus į nepavojingą vietą;
- stengtis sunaikinti gaisro židinį: išjungti iš tinklo elektros prietaisus, išmesti degančius daiktus. Nedaužyti langų ir durų stiklų, nes papildomai pakliuvus deguoniui ugnis sustiprėja;
- būti atsargiems gesinant televizorius, šaldytuvus, nes jiems degant išsiskiria nuodingos medžiagos;
- per degančias patalpas eiti nuo galvos iki kojų apsigaubus šlapiu, tankiu audiniu arba viršutiniais drabužiais. Per dūmus geriausia eiti pasilenkus arba net šliaužti;
- benzino, žibalo, organinių alyvų ir tirpiklių elektros instaliacijos negalima gesinti vandeniu. Degančią elektros instaliaciją gesinti tik šitiktinus, kad atjungta įtampa;
- būtina saugotis nutrauktų elektros laidų, vietų kur sandėliuojamos degios, galinčios sprogti bei nuodingos medžiagos.

6. Darbuotojų saugos ir sveikatos organizavimas įstaigoje.

6.1. Darbas įstaigoje organizuojamas vadovaujantis darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktu reikalavimais, technologinių procesų ir darbo priemonių techniniais dokumentais:

6.1.1. įvertinama galima rizika darbuotojų saugai ir sveikatai;

6.1.2. pildomas įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos būklės pasas, kuriame nustatoma, ar darbo vietos, darbo priemonės, darbo ir poilsio laikas atitinka norminių teisės aktų reikalavimus;

6.1.3. nustatoma darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų laikymosi kontrolės tvarka bei duodami įpareigojimai padalinių vadovams įgyvendinti saugos ir sveikatos priemones ir kontroliuoti, kaip laikomasi šių reikalavimų;

6.1.4. rengiamos įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos, saugaus darbo atlikimo taisyklės ir kiti vietiniai (lokaliniai) norminiai aktai;

6.1.5. darbdavio įsakymu tvirtinami įstaigos vietiniai norminiai teisės aktai, su kuriais darbuotojai supažindinami pasirašytinai. Jų nesilaikymas yra darbo drausmės pažeidimas.

6.2. Darbuotojų instruktavimo tvarka.

Visi įstaigos darbuotojai, neatsižvelgiant į jų darbo stažą, kvalifikaciją, gamybos pobūdį, turi būti instruktuojami darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

Įstaigoje vykdomi instruktavimai saugos ir sveikatos klausimais:

6.2.1. įvadinis;

6.2.2. pirminis darbo vietoje;

6.2.3. periodinis darbo vietoje;

6.2.4. papildomas darbo vietoje;

6.2.5. tikslinis darbo vietoje.

Įvadinis instruktavimas privalomas visiems darbuotojams prieš pradėdami dirbti įstaigoje. Instruktuoja darbų saugos ir sveikatos specialistas, formindamas įvadinio instruktavimo registravimo žurnale.

Pirminis instruktavimas darbo vietoje privalomas darbuotojams, kurių veikla susijusi su produkcijos gamyba, darbo priemonių naudojimu, paslaugų teikimu bei žaliavų laikymu ir naudojimu. Jis privalomas ir nuolatiniams darbuotojams ir laikinai dirbantiems bei komandiruotoms asmenims. Darbuotojams, išklausiusiems instruktavimą darbo vietoje, leidžiama dirbti tik po to, kai instruktavimas pasirašytinai forminamas instruktavimo darbo vietoje registravimo žurnale.

Periodinis instruktavimas vykdomas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių.

Papildomas instruktavimas vykdomas:

- pakeitus technologinį procesą, modernizavus darbo priemones, įrenginius, pakeitus darbo sąlygas, medžiagas, pasikeitus darbo aplinkos rizikos veiksniams;
- patvirtinus naujus arba pataisius įstaigos norminius dokumentus;
- darbuotojui pažeidus saugos ir sveikatos reikalavimus, dėl kurių įvyko ar galėjo įvykti avarija, gaisras, sprogimas, nelaimingas atsitikimas;
- pareikalavus darbo inspektoriui, kai nustatoma, kad darbuotojo žinių nepakanka atliekamam darbui;
- darbuotojui nebuvus darbe ilgiau kaip 60 kalendorinių dienų.

Tikslinis instruktavimas privalomas darbuotojams, dirbantiems pagal paskyras - leidimus ar rašytinius nurodymus bei darbuotojams, kuriems tam tikrais atvejais gali būti pavedama vienkartinė užduotis, nesusijusi su jų nuolatiniu darbu ar profesija. Specialusis instruktavimas forminamas paskyroje-leidime, rašytiniame nurodyme ar specialioje instruktavimo kortelėje.

6.3. Darbdavys organizuoja darbuotojų instruktavimą nustatyta tvarka:

- priimant į darbą;
- perkeltant į kitą darbą;
- pakeitus darbo organizavimą;
- pradėjus naudoti naujas ar modernizuotas darbo priemones, naujas technologijas;
- pakeitus ar priėmus naujus darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus, taip pat kitais darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų numatytais atvejais.

6.4. Įmonėje rengiamos įvadinio instruktavimo ir instruktavimo darbo vietose reikiamos instrukcijos, vadovaujantis Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu, kitais teisės aktais, norminiais dokumentais

- (taisyklėmis, nuostatais, normomis, Lietuvos standartais, reglamentais), darbo ir apsaugos priemonių techniniais dokumentais, atsižvelgiant į konkrečias darbo sąlygas, nelaimingų atsitikimų, avarijų, pažeidimų, profesinių ligų analizės duomenis, saugaus darbo organizavimo psichofiziologinius aspektus bei kitą turimą informaciją.
- 6.5. Instruktavimo darbo vietose instrukcijas rengia saugos ir sveikatos tarnybos specialistas. Instrukcijas tvirtina darbdavys įsakymu, potvarkiu ar kitu tvarkomuoju dokumentus.
- 6.6. Pavaldžius, priskirtus ar pasiūstus į jo vadovaujamą padalinį iš bet kurios kitos įmonės darbuotojus instruktuoja tiesioginis padalinio vadovas. Jis užtikrina, kad darbuotojas nepradėtų darbo, kol jis neinformuotas apie esančius ir galimus rizikos veiksnius, neinstrukuotas ir neapmokytas saugiai dirbti konkrečioje darbo vietoje. Po instruktavimo padalinio vadovas turi įsitikinti, kad darbuotojas viską suprato, patikrinamos jų žinios apklausos būdu. Darbuotojams, kuriems žinių trūksta, savarankiškai dirbti neleidžiama ir jie instruktuojami iš naujo.
- 6.7. Įstaigoje medicininio aptarnavimo punkto yra/nėra (*pabraukti*). Darbuotojams, susirgusiems darbo vietoje arba nukentėjusiems nuo traumų, pirmosios medicinos pagalbos suteikimą, greitosios medicinos pagalbos iškvietimą arba jų gabenimą į sveikatos priežiūros įstaigas organizuoja darbdavys ar padalinio vadovas (esant med. punktui – sveikatos specialistas).

7. Evakuacijos keliai, priešgaisrinės ir pirmosios pagalbos priemonės, jų išdėstymo vietos.

- 7.1. Pavojaus atveiu numatytas evakuacijos kelias :
- 7.1.1. Evakuacijos atveju/ atsarginiai keliai yra numatyti kiekvienam ligoninės korpusui.
- 7.2. Pirmosios medicinos pagalbos suteikimui sukomplektuoti rinkiniai yra kiekviename ligoninės korpuse, patalpinti budėjimo postuose.

8. Darbuotojo veiksmai darbo metu už įstaigos ribų.

- 8.1. darbuotojo veiksmai darbo metu už įstaigos ribų gali būti laikomi susiję su darbu šiais atvejais :
- 8.1.1. atliekant darbo sutartimi sulygta darbą darbdavio rašytiniu pavedimu vykdomą už įstaigos ribų;
- 8.1.2. darbo metu vykstant darbo reikalais (vykdant darbdavio pavestą užduotį, įskaitant jo siuntimą tikrintis sveikatos);
- 8.1.3. nukentėjus dėl smurto, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai susiję su darbu (remiantis teisėsaugos institucijos ir tiriančių asmenų išvadomis);
- 8.1.4. vykstant į darbą ar iš darbo įstaigos ar jos samdomu transportu;
- 8.1.5. darbdavio rašytiniu pavedimu (nurodymu) dalyvaujant sporto, kultūros ir kituose panašiuose renginiuose; darbo metu dalyvaujant įstatymo numatytoje visuomeninėje veikloje;
- 8.1.6. esant komandiruotėje (vykdant ten darbdavio užduotį paskirtoje vietoje bei vykstant iš poilsio vietos į užduoties vykdymo vietą ir atgal);
- 8.1.7. vykstant darbo dienomis tarp darbovietės ir gyvenamosios vietos; išėjus (išvažiavus) už bendrovės teritorijos ribų esančią vietą, kur darbuotojas gali būti per pertrauką, skirtą pailsėti ir pavalgyti.
- 8.2. Darbuotojo veiksmai darbo metu už bendrovės ribų nelaikomi susiję su darbu šiais atvejais :
- 8.2.1. esant kelyje tarp darbovietės ir gyvenamosios vietos tuo laiku, kai privalėjo dirbti;
- 8.2.2. esant kelyje tarp darbovietės ir gyvenamosios vietos, vykstant tiesioginiu maršrutu (pagrindų laikomas trumpiausias visuomeninio transporto maršrutas), tačiau pakeliui aplankant įvairius objektus (kirpyklą, parduotuvę, kavinę ir kt.), arba vykstant netiesioginiu maršrutu. Taip pat, jeigu kelyje vartojo alkoholinius gėrimus, įskaitant alų, narkotines ar toksines medžiagas, arba gėrimas gatvėse, stadionuose, skveruose, parkuose, visų rūšių visuomeniniame transporte, taip pat girtu pasirodymas viešose vietose (LR administracinių teisės pažeidimų kodekso 178, 179 str.);
- 8.2.3. darbo ar ne darbo laiku kelyje, vykstant atsiimti pinigines lėšas iš savo asmeninės sąskaitos banko ar kredito įstaigoje (jų bankomatų).

9. Kiti darbuotojui aktualūs su darbuotojų sauga ir sveikata įmonėje susiję klausimai.

9.1. Įvykiai nepripažįstami draudiminiais, kai nelaimingo atsitikimo tyrimo metu nustatoma, kad :

9.1.1. nukentėjusysis buvo apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių ar toksinių medžiagų;

9.1.2. nukentėjusysis darė nusikaltimą;

9.1.3. nukentėjusysis sąmoningai siekė, kad įvyktų nelaimingas atsitikimas (susižaloti ar nusižudyti);

9.1.4. nukentėjusysis dirbo sau (savo interesais) be darbdavio ar padalinio vadovo rašytinio leidimo;

9.1.5. asmuo nukentėjo dėl smurto, kurio aplinkybės ir motyvai nesusiję su darbu;

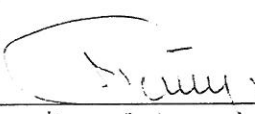
9.1.6. trauma įvyko dėl nukentėjusiojo sveikatos pablogėjimo, nesusijusio su atliekamu darbu.

Šiais atvejais sprendimas nepripažinti įvykį draudiminiu gali būti priimtas tik remiantis gydymo įstaigų, teisėsaugos institucijų ir tyrimo išvadomis.

9.2. Nelaimingus atsitikimus darbe, vykstant į darbą / iš darbo pripažįstant draudiminiais įvykiais, svarbi aplinkybė yra nukentėjusiojo kreipimosi į gydymo įstaigą laikas. Svarbus faktas yra neatidėliotinas nukentėjusiojo kreipimosi į gydymo įstaigą bei jo paaiškinimai gydymo įstaigoje apie įvykio ir gautos traumos aplinkybes. Jeigu į gydymo įstaigą kreipiamasi praėjus tam tikram laikui, nesant svarbioms pateisinamoms priežastims, tokia aplinkybė gali būti viena iš sąlygų nepripažinti įvykio draudiminiu.

**Darbuotojų saugos ir
sveikatos specialistas
Algimantas Mikulis**

Instrukcija parengė:

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

2007 m. birželio 04 d.